

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

GYULAFEHÉRVÁR (VÁR)

Telefon szám 16.

Felelős szerkesztő: SOÓTHI GYULA.

LAPTALAJDONOS

AZERDÉLYI RÓM. KATH. IRODALMI TÁRSULAT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	—	—	—	—	—	8 kor.
Félévre	—	—	—	—	—	4 „
Negyedévre	—	—	—	—	—	2 „

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Nagy áldozat és törvény kell a haza védőinek.

Irta: **András Péter.**

Ha a falukat végig járjuk — olyan sok székely családapa hiányzik. A fiatalság zajos éneke nem zavarja a falú csendjét. A gazdasági eszközök mellett a földet szerető asszonyok sűrűnek, még a kaszától sem idegeskednek, hogy az arván maradt birtokocskát megmenthessék. Csak most lehet észrevenni, mennyire szereti népünk az őt földet és azt fenntartó erőt.

Munkájuk terhét mával könnyítik, fájdalomuk nagyságát könnyekkel enyhítik.

Minden spekuláns — és üzérkedő — hadseregszállító itthon lézeng. Gyarapodik, gazdagodik — hízik a más zsírján. A bankok szünetelnek. A nép vagyónkájára rá van nyomva a teher. Csak a moratórium szünjék meg és akkor összehull az apró székely örökség. Az apa a harctéren esett el, vagy a lövészárokban hal éhen, mint földmunkás. Az itthonmaradottak sírja is meg van

már ásva. Földnélküliek és fedél nélküliek lesznek a háború végével. Az apa hősként küzdött, hogy megmentse a hazát s midőn vége lesz a mentési — hősi küzdelmének, ő maga haza nélkül marad, mert csak a levegő lesz az övé, esetleg elrongyolódott családja, a kiről megbénult kézzel-lábbal és összeroncsolt egészséggel nem gondoskodhatik többé.

Azért nem szükségtelen most foglalkozni azon gondolattal, hogy népünknek földet s lakást biztosítsunk, akár nagy áldozattal is. Annyi sok műveletlen vagy csak haszonbérnök által kiszarolt nemesi birtok van, amely napról-napra gazdát cserél; természetesen a spekulánsok lesznek az urak, kikről ma igazán áll ez „Ott a hazám, ahol jobban élek „Ubi bene ibi patria“ — és úgy vagyok polgára — a hogy biztosíthatom magamat.” Ma még nem vesz birtokot, mert azt nem viheti magával, de szerzi a pénzt spekulációival, hogy a béke idejében rávehesse magát a földesurakra.

A törvényhozásnak kellene most gondoskodni arról, hogy az ilyen vesz-

szendő birtokokat megmentse a hősöknek és a hős árvainak. Megszerezni és kötött birtokká tenni, hogy azt megterhelni és eladni ne lehessen. Telepítési törvényt alkotni, amelyből érezzék ki a hazafiság és tűnjék el a liberálítás. Ha gondnokság kell — legyen olyan, amelyet nem a nád ingású és a törvény „huncfutságával“ bujkáló emberek irányítanak, hanem a világos törvény, amely megköti a kezét a könnyelmű utódnak, vagy a tékozló fiúnak.

Most kellene törvényjavaslatot benyújtani és létárgyalni — amíg a világháború tart — sőt tetőpontján van. A megalkotott törvényt — a nagy áldozattal járó admányokat összegyűjteni és ennek örömhírét elvinni a hősiakhoz a lövészárkba és tudomásukra adni, hogy nem fognak ok nélkül szenvedni és harcolni. Családjuk biztosítva lesz és főképen, hogy az ő magyar hazájukat védik, mely hivatva lesz gabonatermő barázdát adni és védő hajlékot nyújtani. S ha többet nem az ősi családi otthont gyermekeinek megmenteni.

S akkor nem lesz hatalom, amely

Régi gyászmisék.

Irta **dr. Drinkwelder Ottó, papnevelő-intézeti ének és zenetanár.** *

I.

A róm. kath. Egyház általános liturgikus szabályai értelmében egy és ugyanazon sz. ténykedésben kerülni kell az ismétléseket. Nem szabad pl. a sz. misében két teljesen azonos orációt imádkozni. A Boldogságos Szűz officiumában az egymásután következő könyörgésekből ki kell hagyni a Mária nevet, nehogy két azonos antifónát mondjunk; csupán azon részt szabad kétszer imádkozni, amelyben nincs szó az Isten Anyjáról. A karácsonyi három szentmiséhez a Missale Romanum 3 különböző miseformulát ír elő. A kis és nagy kánon, amely az egész egyházi év folyamán változtatlanok, itt is azok maradnak. Azon részek azonban, amelyek évközben változnak, itt is változnak, azaz különbözők. —

*) A dolgozat németül készült és Csaláti munkatársunk fordította magyarra.

Legújabbban Szentséges Atyánk megengedte, hogy halottak napján minden pap három szentmisét mutathasson be. Ezeknek a gyászmiséknek különböző orációi és lektói vannak, az énekes részei azonban — vagyis amelyeket ünnepélyes alkalommal a kórus énekel — teljesen azonosok. A ki tehát halottak napján háromszor akar misézni, kénytelen háromszor ugyanazon Introitust, Gradualét stb. elmondani vagy elnékelgetni. Önkéntlenül felvetődik itt a kérdés, vajon nem lehetne-e azt a törvényt, amely az ismétléseket tiltja, az új gyászmisékre is kiterjeszteni? Továbbá nem volna-e lehetséges még egy második vagy harmadik Introitust is találni?

A középkori kéziratok adnak feleletet ezekre a kérdésekre, minthogy az azokban foglalt gyászmiséknél olyan énekszekerekkel is találkozunk, amelyek ma nem használatosak. Világos dolog, hogy a „Dies irae“ sequentiát, hiába keresnők a régi Missalékban. Mindazon országokban, amelyekben a sequentia-éneklés közked-

veltségnek örvendett, mint Angol, Francia, Német- és Magyarországon, hevesen tiltakoztak ellene, hogy gyászmisékben sequentia is legyen. Különös érzékű volt az embereknek a sequentia történelmi fejlődése iránt. Azt vélték ugyanis és helyesen, hogy a sequentia és az Alleluja egy-üvé tartoznak. Ha valamelyik misének nincsen Alleluja-ja, következésképpen nem lehet sequentia-ja sem. Egyetlen kivételt képez az Aprószentek ünnepének miséje, amelyben ugyan nincs Alleluja, de mégis van sequentia. Ennek magyarázata az, hogy az Alleluja helyett Laus Tibri Christe“t mondtak. Azért kezdődik majdnem minden Aprószentek tiszteletére írt sequentia Laus Tibri Christe-vel, a sorok pedig a helyett (Alleluja) -e-re végződnek. A sequentiának előfordulása olyan misékben, amelyekben nincsen Alleluja, csak látszólagos kivétel.

(Folytatjuk.)

Mindenki teljesítse kötelességét és jegyezzen a hadikölesünre.

Oberbauer A. Utóda

Budapest, IV. Váci-utca 41.
A legjobb hírnévnek örvendő és legrégebb egyházi szerek ruhák, zászlók, stb. gyára — Arjegyék kívánatra ingyen és bérmentve.

hős véreinket megtörje. Nem lesz vihar, mely őket elseperje. Állítsuk meg a veszendő földbirtokot. Törvényhozásilag, pénzügyileg alkalossan a képviselőház maradandó otthonát, s akkor biztos lesz a világdíadal, különben ha győztünk is, elveszett a Magyar hazá.

„Sancta Maria”

leányárvaház és nevelőintézet.

II.

Mindenki úgy érezte, mindenki azt jósolta, hogy ilyen nemes és hazafias, ilyen humánus és időszerű ajánlattal szemben egyetlen hang sem fog emelkedni. Nincs olyan magyar ember ebben az országban, aki elesett hőseink árváért minden tőle telhetőt meg ne tenne, aki a legnagyobb örömmel és lelkesedéssel nem támogatná egy hadiárvaház alapítását, bármily felekezeti legyen is az. A fejlemények azonban erre rációfoltak. A reformátusok nem tudtak a hazafias gondolkodás azon magaslatára emelkedni. A Kicsinyes féltékenység felekezeti kérdést csinált a szerencsétlen árvaház ügyéből. Az alispán azt a javaslatot tette, hogy felekezeti különbség nélkül vétessenek fel az árvák, de a reformátusoknak még úgy sem kellett az árvaház és mikor a többség megszavazta, egyik felebbezés a másikat érte, egészen terszerű hadjárat indult ellene.

Ilyen körülmények között az alapítványtevő visszavonta az ajánlatát, mert — mint a vármegye törvényhatóságának írta — nem akarja, hogy az ártatlan gyermekek elveszett családi tűzhelyét pótolni hivatott intézethez az ellenségeskedésnek és a keserű érzésnek csak az árnyéka is tapadjon.

„Ember tervez, Isten végez.” A felebbezésekkel és a sok buza-vona által az idő már úgy eljárt, hogy a szeptemberben megnyitni tervezett árvaház ügye végleg megfenekleni látszott. Ekkor az alapítványtevő azzal az ajánlattal fordult a sepsiszentgyörgyi róm. kath. egyházközséghez, hogy engedje át az alapítványnak a plebánia és kántori épületet és telket és ennek fejében az alapítványból 20,000 korona az egyházközség rendelkezésére bocsáttatik, amelyen más, alkalmas plebániái épületet szerezhet. Az egyházközség világos tudatában lévén annak, hogy mit nyer az alapítvány által, örömmel fogadta az ajánlatot. A püspök úr készségesen járult hozzá és így sok nehézség után július végén szinte váratlanul megoldást nyert a telek kérdése. A plebánia számára sikerült a templommal szemben egészen alkalmas házat bérelni. A régi plebániái épületben pedig munkához

fogtak a serény kőművesek, hogy azt iskolának, árvaháznak alakítsák át.

A sz. Ferencendi nővérek mallersdorfi anyaháza a legnagyobb előzékenységgel vállalta az új fiókházat, hogy a sz. Ferencendi nővérek vezetése alatt álljon a leányiskola és az árvaház. Augusztus 25-én négy apáca érkezett Sepsiszentgyörgyre a nagyszabemű házból. Két okleveles tanítónő, akik közül az egyik főnöknő, egy zenetanítónő, aki egyúttal az árvák felügyelője és a negyedik nővér a háztartást vezeti. Szeptember első napjaiban megnyitott az árvaházban a sepsiszentgyörgyi róm. kath. leányiskola az apácák vezetése alatt. Egyelőre csak négy osztályból áll az elemi leányiskola, két tanteremben 96 növendék látogatja, mert többnek nem volt hely, de kétszerannyian jelentkeztek. Az egyházközségnek van 15,000 korona alapítványa a leányiskola céljára. Ennek kamatai az iskola fenntartására fordítandók, de édeskevések. A tőkét most még az egyházközség kezeli, de később a székeskáptalan kezelésébe megy át, amely az alapítványt is kezeli.

Az iskolával egyidejűleg megnyitott az árvaház is. Őt ártatlan kis hadiárva nevelkedik az apácák gondos és szerető vezetése alatt. Az alapítólevél intézkedése szerint az első nyolc árva csakis hadiárva lehet. 6—14 évközötti, erdélyi, róm. kath. hadiárva vehetők fel.

Az alapítványi összegből 8838 K. 42 fill. az iskola és árvaház átalakítására, berendezésére és felszerelésére fordított, 20,000 koronát az egyházközség kapott, maradt tehát 67,654 K. 77 fillér tőke.

Ez a sepsiszentgyörgyi „Sancta Maria” leányárvaház és nevelőintézet! Szerény, szegényes kezdet. Mi lesz belőle? fog-e fejlődni, lesz-e valaha nagy, hatalmas intézet, egyházmegyénk büszkeségévé, az Isten kifürkészhetetlen terve között van elrejtve. Annyi azonban bizonyos, hogy Isten áldásán kívül elsősorban az egyházmegye jóindulatú támogatásától függ fejlődése, jövője.

Az egész ország vállvetett munkával, áldozatos szívvel siet a rokkantak, az özvegyek és árvák fölsegítésére. Mi sem maradhatunk el, nekünk is ki kell vennünk a részünket ebből a nagy szociális munkából. Itt a mi kis hadiárvaházunk! A miénk, egyházmegyénk. Segítse, támogassa mindenki, hogy mentől több apátlan árvának nyujtson menedéket. Akinek többet adott az Isten, az adjon többet, akinek kevesebbet, de ne maradjon el senki, mert mindnyájan adósai vagyunk elesett hőseinknek. Egy árva eltartására nagyon szőkön számítva, 6000 korona alapítvány kell, amely az alapító nevét

viseli örök időkre, ő határozza meg a felvétel kellekeit is. De lehet egy fél, egy harmad, egy hatod alapítványt is tenni. Az esetben az alapítók közös nevét viseli az alapítvány és a helyet sorrendben egymásután töltik be. Azonban minden adományt, a legeskevényebbet is az árvák javára és az árvák nevében a leghalásabb köszönettel fogad az árvaház.

A kegyes adományok küldhetők a „Köznevelődés”-nek, a sepsiszentgyörgyi plebániái hivatalnak, vagy az árvaház főnöknőjének.

Koronagyűlés.

A sepsimiklósvári esperesi kerület papsága november 4-én tartotta meg idei őszi koronagyűlését.

Reggel 8 órakor szent mise volt, amelyen a helybeli r. kath. iskolák ifjúsága is részt vett, 9 órakor sikerült gyakorlati tanítást tartott a hitanból Sorbán József káplán.

Dél előtt 10 órakor kezdődött a tartalmas koronagyűlés, amelyen a kerületi papok egy pár kivételével tevékenyen résztvettek. Az előadásokat a gyakorlati életből merítették s így mindnyájan egyes előadót élvezettel hallgatták. Az előadói tisztelt: Wasylikewitz Viktor dr., Fekete János, Meisel József és Székely Károly töltötték be.

Az esperesi kerület tiszteletbeli tagjává megválasztották dr. Bilinsky Lajos nagyszabemű képezői igazgatót abból az alkalomból, hogy Sepsiszentgyörgyön a Sancta Mária intézetet létesítette.

Jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak Székely Károly plebánosnak a háromszéki hadiárvaház létesítése körül kifejtett buzgalkodásáért. Nemkülönböz megörökítették Pálfi János hitoktató nevét, aki 14 éven át az egyházközségnek tagja volt. Egy életre való indítvány után a gyűlés déli 12 órakor véget ért.

A plebános és káplánja.

(Fejezetek: H. Dubois, A gyakorlati lelképásztor híres munkájának német fordításából Mainz, 1860.)

III.

Ezért fölötté nagy jelentősége van annak, hogy a plebános és a káplán oly egyetértésben éljenek, amilyen csak lehetséges. Semmi áldozatot sem szabad nagynak tartanunk, ha ez arra szolgálhat, hogy ezt a megbecsülhetetlen egyetértést fenntartsa. Ennek a megzavarása a legnagyobb szerencsétlenséget jelenti a hitközségre: éppen ezért egy igazi papnak a legnagyobb gonddal kell arra törekednie, hogy ezt fenntartsa.

S minthogy a plebánosnak kell minden

A plebániáknak és lelkészi hivataloknak szükséges összes

Egyházi nyomtatványok

Cimnyomással ellátott hivatalos levélborítékok
(100 darab 1 kor. 20 fillértől.)

Devozionális cikkek (rózsafüzérek, feszületek szentképek stb.) !!! Jutányos árban !!!

A Szent István Társulat összes kiadványait állandóan raktáron tartjuk és ugyanazon árban árusítjuk mint a kiadó cég. Irodai sajtóságotra mindenféle papírok és írószerrel átalunk beszerezhető.

kaphatók: a Püsp. Lyc. könyvnyomdában Gyulafehérvárt.

H I R E K.

irányban jó példával előljárnia, mert neki több tapasztalata van és töle több okosságot, több érettséget, nagyobb érnységet vár az ember, mint egy káplántól, ezért hozzá fordulunk először és mindenekelőtt neki ajánljuk ugyancsak hathatósan: használja fel minden hatalmában álló eszközt, hogy a közte és a munkatársa közötti leg-tökéletesebb egyetértést állandóan megtartsa.

Továbbá joggal állíthatjuk: neki inkább érdekében áll, hogy az egyetértés meg ne zavartassék, mint a káplánnak. Hiszen ő rajta van a lelki kormányzás felelősége, kizárólag neki szól minden dicséret vagy panasz, melylyel ezért vagy e miatt illetik. Vegyük még hozzá, hogy a káplán csak átmienetileg, talán igen rövid ideig tartozkodik a hitközségben, míg a plebános bizonyos tekintetben örökre ahhoz van kötve, már ennek is arra kell őt indítani, hogy minden szakadást megakadályozzon a hitközségben, amelynek ő talán élte fogytaig lelkipásztorja lesz.

(Folytatjuk.)

Missiókiállítás az apácáknál.

A helybeli irgalmas nővérek vezetése alatt álló Mária Kongregáció igen érdekes kiállítást rendezett azon tárgyakból, melyeket a Kath. Missiótársulat működésében nagy haszonnal alkalmazhat. Megemlítésre érdemes ez a kiállítás, mert azt bizonyítja, hogy egyszerű és értéktelennek hitt dolgokkal is előmozdíthatjuk a Missiótársulat célját. Mindenféle elhasznált gyermekjátékok, képek, képeskönyvek, egyszerű miseruhák, templomi felszerelések, rikító színű gyermekruhák és szövetek, melyeket európai izlés nem tűr meg a maga körében, továbbá elhasznált bélyegek, képes levelezőlapok, staniólpapírok, szivarvégek; a különféle növényfajok; a mezei szikfű, fodormenta, zsálya, szederlevél, földieperlevél, ökörfarkkóró, bodzavirág, cseresnye- és megyszár; mind olyan dolgok, amelyek összegyűjtve a Társulat célját segítik elő. Összegyűjtésük nem kerül nagy fáradságra s vele jó szolgálatot teszünk a kath. Missiónak, főképp most e világháborúban, mikor az elvakult népdüh még a szeretet szolgálójának, a missionáriusoknak is fegyvert ad a kezébe.

Üdvös lenne máshol is meghonosítani efféle kiállítást. Falú helyen különösen kedvező alkalom kínálkozik a növények gyűjtésére. Fontos a növények szarítása. Ne történjen napfényen, mert így törni fog, hanem szabad levegőn, árnyékos helyen. A gyulafehérvári kongregáció is elfogad gyűjteményeket, de sokkal tanácsosabb, ha egyeseket Salzburgba küldjük, mert így megtekarítunk egy postaköltséget. Cim: Ledochowska Mária Terézia grófnő Salzburg, Dreifaltigkeitssasse 12.

Fényképészeti cikkek!
gyári árban kaphatók!

Schäser Ferencz

o könyvkereskedésében Gyulafehérvárt. o

— **Személyi hírek.** Püspök urunk kedden, e hó 9-én Tövis felől székhelyére érkezett. — Thorma Stephánia püspök urunk látogatására Csiesőkeresztúrról városunkba érkezett.

— **Püspök urunk Pozsonyban.** Pozsonyból jelentik: Gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi megyéspüspök három napon át lelkigyakorlatokat tartott a pozsonyi jezsuita-kolostorban. A lelkigyakorlatokat szombaton, 6-án reggel szentmisével fejezte be a püspök az orsolyitáknál, ahol a növendékek rövid, szívből jövő meleg beszéddel oktatta a katolikus nő kötelességeire. A püspök azután meglátogatta a kath. főgimnáziumot, annak tanári karát és a tanulókat, továbbá az állami főreáliskola növendékeit, akiket egyszerű szavakban intett a fiatal élet sokféle veszélyeitől való óvakodásra. Mind a két intézetnek egy-egy nyolcadik osztályú növendéke beszédben üdvözölte a főpásztort, aki délután a katolikus vallású növendékeket gyóntatta meg s vasárnap 7-én ő áldoztatta meg őket a gimnáziumi kápolnájában.

— **Az új címer.** A hivatalos lap közli a kormányrendeletét a közös intézmények használatára szolgáló címer tárgyában, valamint a miniszteriumnak egy másik rendeletét a magyar állami közép- és kis címer és az állampecsét új leírásáról és rajzáról. A rendeletekhez csatolva vannak az új állampecsét rajzai is. A közös intézmények címerére vonatkozó rendelet nem tartalmaz egyebet, mint az új címerek heraldikailag pontos leírását. A magyar állami címerekről és a magyar állampecsétről szóló rendelet az új címerek leírásán kívül közli, hogy oly tárgyakon, melyek történelmi vagy közművelődési jelentőségűek, vagy amelyeknek műértékük van, a ma használatos címerek továbbra is megmaradhatnak. A tengeri kereskedelmi hajók lobogóján a címerek változatlanul maradnak. Másút bizonyos átmeneti idő eltelté után mindenütt az új címet kell használni. A zászlókon és lobogókon a háború befejezésétől számított két évig használhatók a mai címerrajzok. Az állami (államvasúti és egyéb állami vállalat) továbbá hatósági és iskolai épületeken, címtáblákon, felszerelési tárgyakon, pecsétnyomókon, bélyegzőkön, nyomtatványokon, úgyszintén a posta- és postatakarék értékeikben a háború befejezésétől számított három évig használható a mai címer. Az állami címer használatára jogosult magánételek épületeiken, címtábláikon, pecsétjeiken, bélyegzőjeiken, nyomtatványaikon, áruikon stb., a háború befejezésétől számított öt évig használhatják a mai címereket. A pénzek, bankjegyek, okmánybélyegek, értékpapírok címerhasználatáról külön szabályok fognak intézkedni.

— **Évmegnyitó.** A gyulafehérvári papevelőintézet Szal. Sz. Ferencről c. Egyházirodalmi iskolája nov. 7-én tartotta évmegnyitó gyűlését. Az iskola elnöke Csiki Péter szépen kidolgozott beszédben összefüggésbe hozta a háborút a pap önképzésnek fontosságával és buzdította a tagokat a kettőzött szorgalomra. Csergő

Benedek „Az Egyház és a háború”, Darvas Albert pedig „Néhány szó a jellemneveléshez” c. tartottak felolvasást. A programot változtatás tette két ének, amelyet Lakó János tanított be. A gyűlés végén Balázs Ferenc kanonok néhány szót szólván, figyelmeztette a tagokat, hogy a katekézis és predikálás elsajátítására különös gondot fordítsanak, mert ezek a papnak legáltalánosabb teendői. Az Iskola nemes és fontos hivatást töltvén be megérdemli az anyagi és szellemi támogatást.

— **Karácsonyi ajándéknak** rendkívül alkalmas a korán elhunyt kath. költőnek, Rudnyánszky Gyulának Mária dalok c. műve, amelyet szegény sorsban hagyott özvegye árusít 3 kor. 55 fillér árban. A megrendelést Ó z v. R u d n y á n s z k y G y u l á n é Budapest VII. Thököly út 85 sz. címre kell irányítani.

— **XIV. püspöki körlevél.** Legnagyobb részben háborús ügyekkel foglalkozik. A vallásügyi miniszter leiratával kapcsolatban felszólítja a papságot a III. hadikölcsön sikerének előmozdítására, a háborúban elesett hősök sírjának gondozására és a feldúlt kárpáti falvak újraépítésének anyagi hozzájárulására. Ajánl háborús könyveket, közli az egyházmegye két papjának halálát és személyi változásokat.

— **Olvasómondás.** Lapunk 43. és 44. számában szó volt a sz. olvasó imádkozási módjáról. — (s) — azt tartja, hogy a titkokat minden Üdvözlégyben el kell mondani. Ezzel ellentétben egyik olvasónk azt állítja, hogy helyesebb a tized elején egy kevéssé elmélkedni a titkok felett s az Üdvözlégyben elhagyni. — (s), erre válaszul álláspontjának megvédésére a többek között azt hozza fel, hogy a 10-szeri titok-mondás felmelegíti a lelket és ugyanakkor kioktatja a hivatelt, ami nagy kincs, mert úgyszintén nagy a járatlanság a hitnek dolgában. Hogy melyiknek van igaza, nem tudjuk és nem akarjuk eldönteni. Fő az, hogy úgy végezzük a sz. olvasót, hogy abból mindenkinek lelki haszna legyen.

— **A tüdőbetegeknek, hadi özvegyeknek és árváknak javára** november 1. és 2-án rendezett gyűjtésről a következő értesítéseket kaptuk: A József kir. herceg Szanatorium Egyesületnek a beszercei 20, a sepsibükkszádi 2,60, a tekerőpataki 12, a székelyszentkirályi 5, lemhényi 5, sósmezői 4,82, erzsébetvárosi 12,05, csikszentmihályi 5,88, gyimesbükksői 20, nyárádselyei 2. A Hadsegélyzőhivatalnak pedig a beszercei 20, tekerőpataki 12, székelyszentmihályi 5, lemhényi 5, sósmezői 4,82, erzsébetvárosi 12,05, csikszentmihályi 3, gyimesbükksői 16, nyárádselyei plebániai hivatal 3 koronát küldött.

NESTLÉ-FÉLE
GYERMEKLISZT
csecsemők
gyermek és lábadozó legjobban
tápláléka gyomor- és bélbetegségek után.
Mindenkor kapható.
Próbadozott és tanulságos orvosi könyvecskét a gyermek nevelésről teljesen díjtalanul küld a Nestlé-féle gyermekliszt társaság, Wien I., Biberstrasse 18 e

— **Minden földet be kell vetni.** A miniszter leiratban hívta föl az összes gazdákat, hogy minden használható földet bevesse. A gazdák legyenek egymás segítségére és ott, ahol nem állana elegendő munkaerő rendelkezésre, a nőknek is segíteni kell. Főleg az államsegélyt élvező nőknek kell ezen munkáknál segédkezni, mert akiről bebizonyosodik, hogy ilyen munkalkalmat megtagad, attól a hatóság megvonja a további segélyezést.

— **Különtételek.** Sz. Imre napján a székes-egyházban ünnepélyes Istentisztelet volt az ifjúság számára, mely alkalommal dr. Szentiványi gyönyörű hazafias — vallásos beszédet mondott. Vasárnap, november 8-án az új káplán, Sipos Sándor prédikált a szeretet mivoltáról.

— **Az Erdélyi Róm. Kath. Státus Igazgatótanácsának évi jelentése.** A november 18-ára összehívott státusgyűlés részére az igazgatótanács egy terjedelmes beszámolót készített, amely hű képét adja a lefolyt háborús év eseményeinek. Az adatok közül csak a legfontosabbakra terjeszkedünk ki. Egyházi építkezésekre a vallásalapból 90,999 K. 45 f. fordított. Új alapítvány van 10, legnagyobb Balázs Endre dr., pápai kamarás, papnevelőintézeti kormányzó 20,000 koronás alapítványa, szülőfalujában, Kozmáson létesítendő és szerzetesnővérek vezetése alatt álló róm. kath. leányiskola céljára. A státus 7 gimnáziumba 2309, nyilvános és 121 magántanuló, ezek közül 26 leány, vétetett fel. A tanítást 128 tanár végezte, közülük 34 katonai szolgálatra vonult be. A 7 gimnázium vagyona 3,963,130 K.; fenntartásukhoz az állam is hozzájárult jelentékeny összeggel. Az ösztöndíjalap 7 finevelőt és internátust tart fenn, ahol 30 egyetemi hallgató és 563 gimnáziumi tanuló nyergondos ellátást. A csiksomlyói tanítóképzőintézetben a tanári testület az igazgatón kívül 10 tagból állott. A tanítójelöltek száma év elején 72, tanév végén 60 volt. Szomorú jelenségné kell minősíteni, hogy kántori vizsgára senki sem jelentkezett, jöllehet a kántorképzésre is nagy gondot fordított az intézet. A Sz. Ferencendi nővérek vezetése alatt álló nagyszabedni tanítóképzőbe a lefolyt tanévben felvételt 121 rendes, 15 magántanuló, a Terézvárházban 173 volt a növendékek száma, ebből alapítványos 155, gimnáziumba járt 19, polgáriba 1. Az elemiiskolák rovatából megemlítjük, hogy 124 tanítónk katonai szolgálatot teljesít, 4 hősi halált halt. Az uradalmak kezelésében sok nehézség állott elő, de azért vagyongyarapodás mégis volt.

— **A hadviselő államok népiskolái.** Oroszországnak van a lakosság nagy számához mérten a legtöbb népiskolája, összesen 100,300. Utána következnek Franciaország 82,500, Olaszország 68,030, Németország 61,560, Angolország 32,990, Ausztria 23,880, Magyarország 17,577, Horvátország nélkül, amelynek 1646 népiskolája van, Bulgária 3790 és Szerbia 1300 iskolával.

— **A Kolozsvár és Vidéke Keresztény Néptitkárság működése.** Simon Károly kerületi titkár és Harasztosi György nov. 7-én Bácsban gyűlést rendeztek, hogy a

népet meggyőzzék a kath. Státus 213 hold hirtokának kibérelésével járó nagy előnyökről. A gyűlésen jelenlevő gazdák elhatározták, hogy igénybe veszik a titkárság segítségét minden gazdasági, kereskedelmi és kulturális ügyben. Itt említjük meg, hogy vezetője volt vásárolt a titkárság, amellyel vallásos, háborús, gazdasági, tudományos és tréfás képsorozatokat mutat be hetenként a kolozsvári ferencesek nagy termében.

— **Irodalom.** Két kitűnően szerkesztett, külsőleg is kellemes megjelenésű lapra hívjuk fel ismételt olvasóink figyelmét. Az egyik a modern lelkipásztorkodás ezernyi esélyeit élénk stílusban, alapos tudományossággal tárgyaló, mindig a reális életet szem előtt tartó Havi közlöny; a másik a lélek benső érzéseit kutató, a hitnek, egyháznak és a magyar hazának szeretetét felgyulasztó „Mária Kongregáció”, amely még azok között is missziót teljesít, akik nem esküdtek fel a Magyarok Nagyasszonya csapatába. Czapik Gyula a H. K. és Bangha Béla a M. K. szerkesztői nem kímélnék fáradságot és költséget, csak hogy kielégítsék a jogos kívánalmakat.

Szerkesztői üzenetek.

— **Myriam V.** . . Ismerőse fog írni egy levelet ha meggyógyul és felel majd a szerkesztőhöz intézett kérdésekre.

— **Betört az ablak.** Na, ezt már nem hozhatom; olyan hosszú és nagyon hajlik a hitbuzgalmi rovat felé. Lássá — e lap rövidebb lett; sziveskedjék átdolgozni, megrövidíteni, esetleg többet csinálni belőle stb. Akkor visszaküldöm; ha erre nem vállalkozik, a papirkosárba kerül.

— **Helyben.** Egyrészt személyes vonatkozású verset nem közlünk, másrészt csak kezdetleges dilettáns munka: Nehány szava minden kritikán alúl áll, pl.: felhullani, felepedni, fohászos kezek stb. stb. Még sokat kell írnia, hogy közölhető legyen.

— **Ez a baj,** a többi dolgozat is — hosszú — hosszú. Pedig azt tapasztaltuk, hogy könnyebb hosszút írni és beszélni, mint röviden.

B. Báró Huszárné Abafáján tartózkodik a kastélyban. Okt. elsején született harmadik unokája — egy kis leány. Csak jövő hónapban megy rövid időre Kolozsvárra. Üdvözlettel.

Cs. Szerkesztőnk öccse, ki másodszor volt a harctéren, őrmesteri rangban orosz fogságba került. Aug. 30. kelettel lapja e hó 10-én ért kezünkhöz.

HIRDETÉSEK

jutányos árban felvetnek a kiadóban.

Fleischer János

(Keresztény katolikus cég.)
egyházi ruha és reverenda szabó
PÉCS, Ferenciek-ucca 9. sz.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott **reverendák és címádák, papi civil öltönyök előállítására.** Üzletemet első sorban

Egyháziruhák

készítésére rendeztem be. **Mindenemű egyházi ruhák:** csulák pluvialék velumok, baldachinumok minisztráns ruhák zászlók, lobogók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készítettnek.

Nem kell sem Budapestre sem Bécsbe menni. Üzletem **versenyképes** minden pesti vagy bécsi céggel úgy **szabászat, mint ár és minőség** tekintetében. — Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöltetnek. — **Költségvetés és árjegyzék ingyen!**
Személyesen is megjelenek.

FLEMMICH A. FIAI

sima és mintázott selyemszövetek meckanikai szövődéje

WIEN, Alapított 1838. **GYÁR:**

VI., Webgasse 43. 600 alkalmazott. Römerstadt, Mähren.

Készítmények:

templom-, zászló- és kárpitszövetek

minden stílusban, valamint

KÉSZ MISERUHÁK

dús választékban, mindenféle és ó-keresztény formában is.

Eladás közvetlen a gyárból a legolcsóbb árban történik

Miseruhák javítása elvállaltatik. Költségajánlat díjmentes.